

Piena un gaļas centra darbības stratēģijas izstrāde

Zinātnes projektu pārskatu prezentācija ZM,
2008.gada 27.novembrī

Projekta darba grupa:

- LLU (Daina Kairiša, Uldis Osītis)
- LLKC (Mārtiņš Cimermanis, Antra Grundmane, Edīte Rekēviča)
- LVAEI (Andris Miglavs, Ieva Leimane, Imants Iesalnieks)

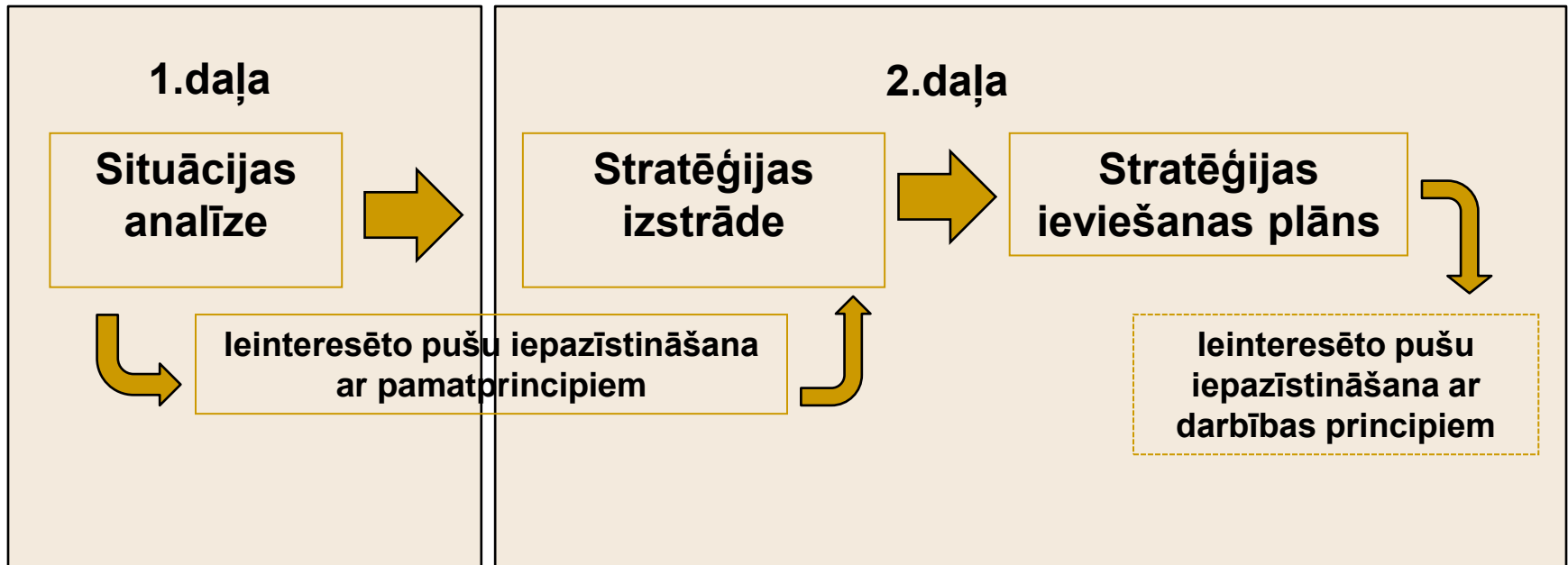

Pētījuma projekta mērķis un uzdevumi:

- **Mērķis:** radīt rīcības pamatu institucionālas vienības izveidošanai un darbības uzsākšanai, kas nodrošinātu praktisko zināšanu vadītu radīšanu un izplatīšanu Latvijas piena un gaļas sektoru ražošanas konkurētspējas attīstībai;
- **Uzdevumi:**
 - Sagatavot informatīvi teorētisko pamatojumu piena un gaļas centra (PGC) izveides un attīstības stratēģijas izstrādei;
 - Izstrādāt PGC izveides un attīstības stratēģiju ilgtermiņā;
 - Izstrādāt stratēģijas ieviešanas plānu (attīstības posmi un darbības plāns 1. gadam);
 - Veikt ieinteresēto pušu iepazīstināšanu ar PGC izveides un darbības pamatnosacījumiem.

Pētījumā veikto darbību struktūra:

Situācijas analīze

(informatīvi teorētisks pamatojums
piena un gaļas centra (PGC) izveides un attīstības stratēģijas izstrādei)

■ Ietvēra:

- ❑ PGC izveides nepieciešamības analīzi (lopkopības nozaru un to produktu pārstrādes jomu analīze);
- ❑ PGC izveidei šobrīd pieejamo resursu (cilvēki un materiālie resursi) analīzi;
- ❑ Zināšanu vajadzības (pieprasījuma) analīzi (l/s ražotāju un pārstrādātāju aptauja);
- ❑ Iepazīšanos ar zināšanu radīšanas un izplatīšanas sistēmas risinājumiem meža nozarē Latvijā (MeKA) un piena un gaļas sektoros citās valstīs.

Situācijas analīze (nozīmīgākie secinājumi) (I)

- Latvijas l/s sektoram ir bīstamas problēmas, kas rodas no praktiski pielietojamu zināšanu trūkuma, mazina ražošanas efektivitāti un grauj lopkopības sektora nozaru konkurētspēju, jo lopkopības produkcija veido ~1/2 no l/s preču gala produkcijas vērtības, turklāt tā nodrošina būtisku daļu augkopības produkcijas patēriņa.
- Galvenās lopkopības nozaru problēmas saistītas ar neefektīvu resursu izmantošanu ražošanas procesā un to risināšana saistīta ar nepieciešmību investēt ražošanas procesa pilnveidošanā.
- Aptauja atklāj, ka tieši būvniecības un rekonstrukcijas plānošana un tehnoloģisko iekārtu izvēle, arī barības līdzekļu izvēle rada vislielākās problēmas saimniekošanā un kopumā ražotājiem ir interese par praktiski pielietojamu zināšanu pieejamību, kas šobrīd tiek nodrošināta galvenokārt pieredzes apmaiņas ceļā, tādējādi negarantējot optimālākā un ekonomiski pamatotākā risinājuma izvēli;

Situācijas analīze (nozīmīgākie secinājumi) (II)

- Līdz šim Latvijā izstrādātie pētījumi un citi informācijas avoti – kvalitātes pētījumi, dzīvnieku valsts izejvielu sastāva pētījumi, dzīvnieku barības sastāva pētījumi u.c. ir bijuši atrauti no ekonomiskās efektivitātes izvērtējuma; tādējādi liela daļa no informācijas nav praktiski pielietojama dzīvē, vienlaikus nodrošinot ražošanas konkurētspējas paaugstināšanu.
- Turklāt līdz šim Latvijā izstrādājot pētnieciskos projektus, kas finansēti no dažādiem avotiem, nav notikusi izvērtēšana vai šie projekti saturiskā ziņā nedublējas.
- Latvijas lopkopības un tās produkcijas pārstrādes sektoru situācijas analīze atklāj, ka vērtējot pēc ražošanas apjoma un nozarē strādājošo vienību skaita, vislielākā atdeve sākotnējā periodā būtu ieguldījumiem, kas veikti piena sektora (pie ražošanas un pārstrādes), cūkgaļas ražošanas un gaļas liellopu audzēšanas (tai skaitā gaļas pārstrādes) zināšanu attīstībā.

PGC izveides un attīstības stratēģijas izstrāde ilgermiņā

■ Ietvēra:

- Stratēģiskā risinājuma izvēli, izvērtējot vairākas iespējamās attīstības alternatīvas;
- PGC darbības stratēģijas izstrādi (mērķi un galvenie uzdevumi to sasniegšanai).

Stratēģiskā risinājuma izvēle

Vīzija par Piena un gaļas centra (PGC) darbību:

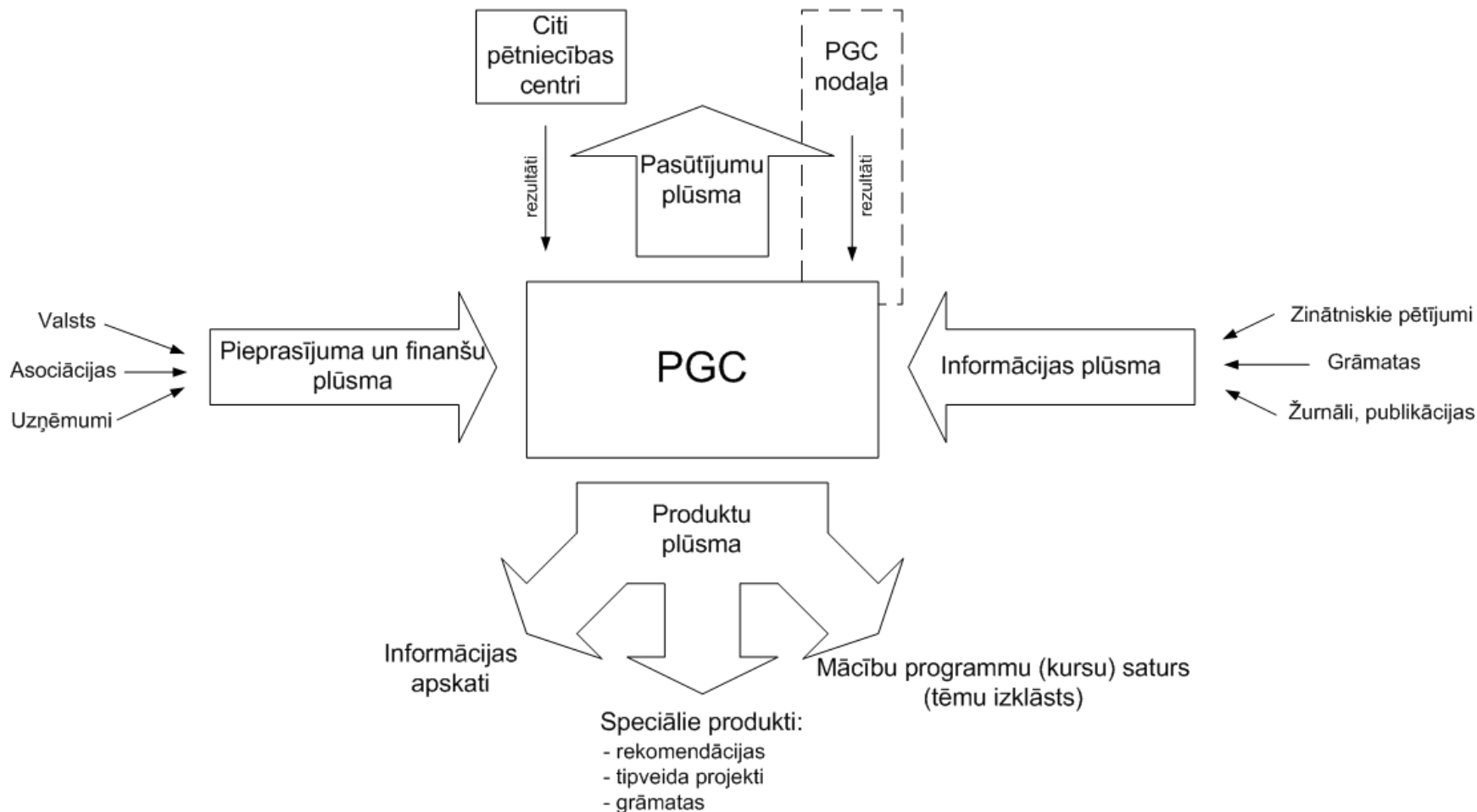
- **Vīzija par Piena un gaļas centra (PGC) darbību:**

PGC ir neatkarīga, atvērta, uz pieprasījumu vērsta institucionāla vienība, kas nodrošina integrētu lietišķo zināšanu radīšanu un izplatīšanu Latvijas piena un gaļas sektoru ražošanas konkurētspējas attīstībai.

- PGC darbības pamatā ir rast atbildes uz nozares pārstāvju (valsts, asociāciju, uzņēmumu) interesējošajiem nozares attīstības problēmjaudājumiem (izstrādāt informācijas apskatus, speciālos produktus – rekomendācijas, grāmatas, tipveida projektus, tālmācību programmu (kursu) tēmu saturus).

PGC darbības būtība

PGC izveides un darbības stratēģiskā risinājuma izvēles kritēriji

- Tiesiskais statuss ļauj:
 - saņemt valsts deleģējumu koordinēt lietišķo pētījumu programmu veidošanu, izpildi un darbu subkontraktēšanu;
 - zināšanu galalietotāju iesaistīšanos darba (pētījumu programmu) pasūtīšanā (formulēšanā), finansēšanā un rezultātu vērtēšanā (arī ieviešanā);
 - veidot elastīgu pārvaldes struktūru (organizatorisko struktūru);
 - nodrošināt politisku neatkarību no finansējuma avotiem.
- Finansējuma piesaistes iespējas no dažādiem avotiem (privātie, publiskie);
- Darbībā nepieciešamo resursu pieejamība tagad un nākotnē (eksperti; infrastruktūra, cilvēkresursi; info sistēmas un tīkli);
- Mazākas darbības izmaksas (infrastruktūras izmaksas, darbību plašums, tuvu pieejami cilvēkresursi);
- Organizācijai ir līderis (esošs vai spēja piesaistīt).

PGC iespējamās juridiskās formas un piederības izvērtējums

- PGC institucionālajam risinājumam, tika vērtētas sekojošas juridiskās formas:

- aģentūra;
- kapitālsabiedrība;
- kooperatīvs;
- biedrība, nodibinājums

- un to piederība:

- publiskajam sektoram;
- privātajam sektoram;
- publiskā un privātā sektora partnerībai.

	Aģentūra	Kapitālsabiedrība	Kooperatīvs	Biedrība, nodibinājums
Publiskais sektors	(X)	(X)		
Privātais sektors		(X)	(X)	(X)
Partnerība (publiskais+privātais)		X		(X)

Izvēlētais PGC darbības stratēģiskais risinājums - partnerība

Pašreiz vispiemērotākais variants PGC izveidei:

to veidot uz sadarbojoties Zemkopības ministrijai (ZM), Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centram (LLKC) un Latvijas Lauksaimniecības universitātei (LLU), kā arī aicināt PGC izveidē piedalīties ražotājus pārstāvošās organizācijas.

PGC izveides un darbības stratēģija

PGC mērķis un uzdevumi

Mērķis: PGC darbības mērķis ir nodrošināt integrētu praktisko zināšanu radīšanu un izplatīšanu Latvijas lopkopības sektora ražošanas konkurētspējas attīstībai, darbību uzsākot 2009.gadā.

Uzdevumi: PGC savas darbības programmā attīsta vairākus darbības veidus:

- sākotnējā darbības stadijā tiek apkopotas un analizētas Latvijā un ārvalstīs pieejamās zināšanas, pasniedzot tās ražotājiem izmantojamā formā;
- turpmākajā darbībā PGC iesaistās pētniecības darbā gan kā pasūtītājs, gan kā koordinators (ar laiku PGC saņem valsts deleģējumu koordinēt lietišķo pētījumu programmu veidošanos, izpildi un darbu subkontraktēšanu);
- perspektīvā PGC attīsta savu pētījumu programmu jomās, kuras nenosedz citas pētniecības struktūras.

Produkti un mērķauditorija

- Galvenie PGC radītie produkti ir:
 - atlasītas un piemērotas informācijas apskati;
 - sagatavotas rekomendācijas ražotājiem;
 - tipveida projekti;
 - rokasgrāmatas;
 - mācību programmas akadēmiskās lauksaimniecības izglītības iestādēm;
 - specifiskas konsultācijas, kuru mērķauditorija pārsvarā ir konsultanti un akadēmiskais personāls.
- Mērķauditorija:
 - Netieši: ražotāji (l/s produkcijas ražotāji, gan tās pārstrādātāji);
 - Tieši: konsultāciju sniedzēji
- Papildauditorija:
 - augstākā līmeņa akadēmiskais personāls;
 - lauksaimniecības studiju studenti.

PGC izveides un darbības finansēšana

- PGC sākotnējā darbībā:
 - no valsts atvēlētajiem resursiem zināšanu izplatīšanai (LLKC budžets);
 - no valsts pārvaldītajiem ES līdzekļiem zināšanu attīstībai un izplatīšanai;
 - ieteicamais finansēšanas avots ir tehnikā palīdzība Lauku tīklam.
- PGC turpmākajā darbībā:
 - finansēšanā piedalās valsts ar saviem resursiem;
 - papildus tiek piesaistīti ES ietvarprogrammu finanšu līdzekļi;
 - ražotāju un ražotājorganizāciju līdzdalība pētījumu finansēšanā.

Stratēģijas ieviešanas plāns

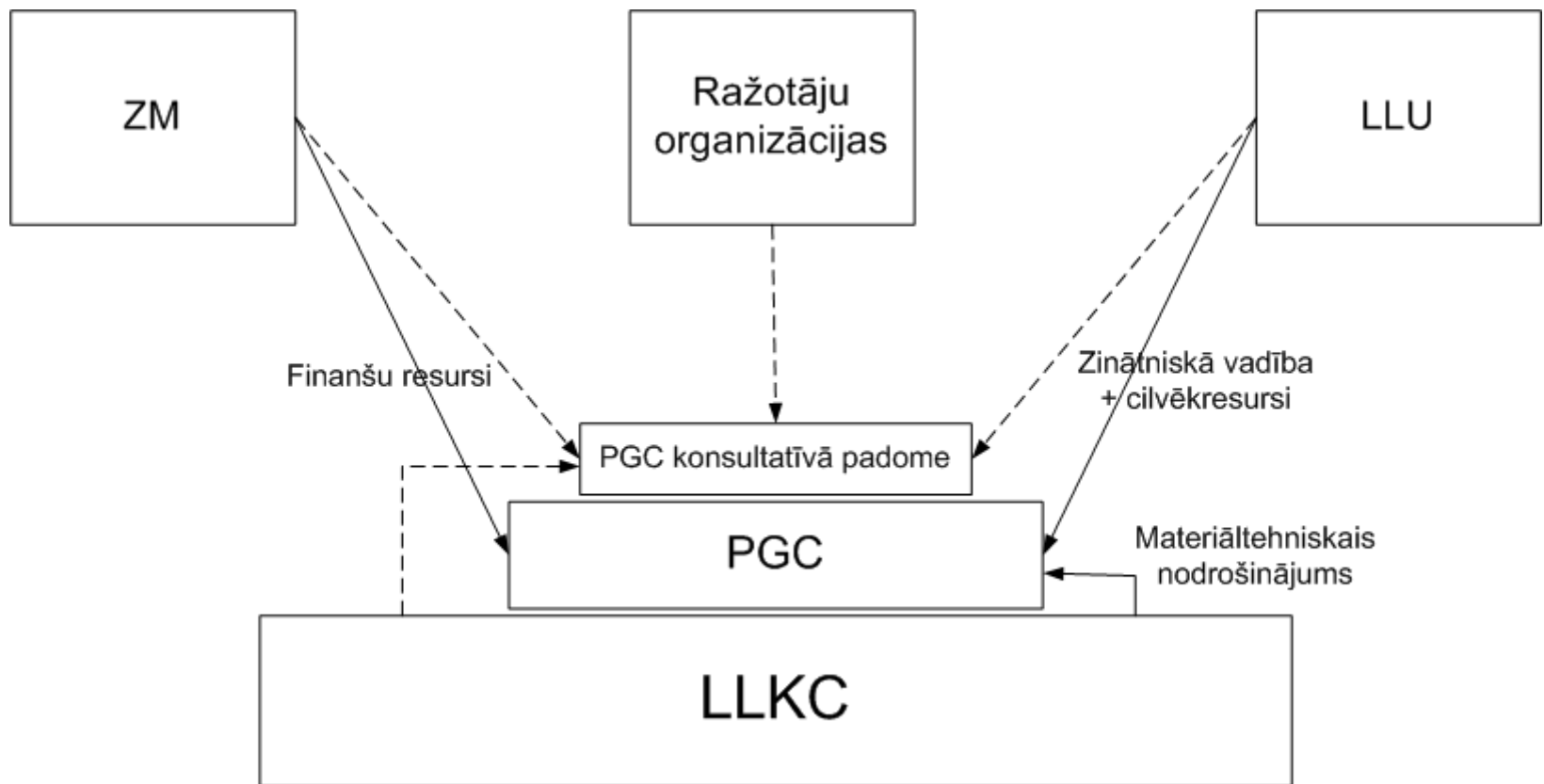
■ Trīs posmi:

- 1.posms tiek realizēts 2009. līdz 2010.gadā
- 2.posms – 2010.gadā līdz 2012.gadā
- 3.posms – 2013.gadā

PGC darbības 1.posms

PGC kā atsevišķs LLKC projekts (2009.-2010.gads)

PGC darbības 1.posma īstenošana (2009. – 2010.g.)

Darbinieku skaits: 4 - 5 darbinieki, zinātniskais vadītājs.

Nepieciešamais finansējums: aptuveni Ls 100 tūkst. gadā:

- LLKC nodrošina darbībai nepieciešamo infrastruktūru;
- Darbībai nepieciešamos finanšu līdzekļus nodrošina valsts (ieteicamais avots - tehnikā palīdzība Lauku tīklam)

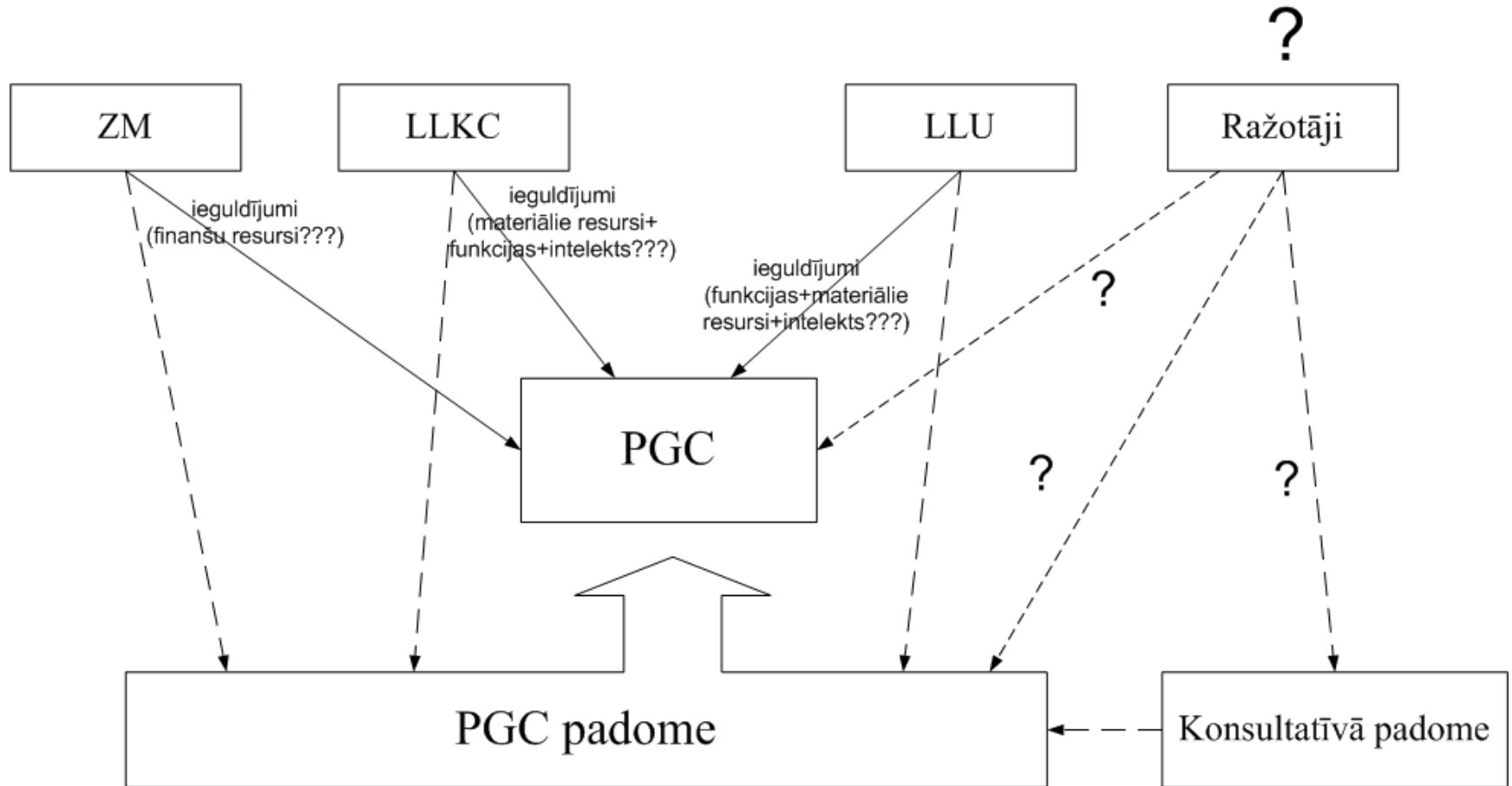
PGC 1. posma darbības rezultāti:

- Izveidota esošo pētījumu sistematizēta datubāze;
- Izveidota viena vai vairāku l/s ražošanas procesu rokasgrāmatas;
- Izstrādāta liemeņu klasifikācija;
- Identificētas turpmākās pētniecības tēmas;
- Izveidota PGC kā atsevišķa organizācija (2.posma sākums).

PGC darbības 2.posms

PGC kā atsevišķa organizācija (2010.-2012.gads)

PGC darbības 2.posma īstenošana

(2010.-2012.gads)

- Darbinieku skaits: ~15;
- Juridiskā forma: SIA;
- PGC darbības finansēšana:
 - valsts ar saviem resursiem;
 - papildus tiek piesaistīti ES ietvarprogrammu finanšu līdzekļi;
 - ražotāju un ražotājorganizāciju līdzdalība pētījumu finansēšanā
- Iespējamās padziļinātās pētniecības tēmas:
 - lopbarības ražošana;
 - investīciju lēmumu pieņemšana;
 - saimniecību vadība.

PGC darbības 3.posms

L/s pētniecības organizāciju reorganizācija (2013.gads)

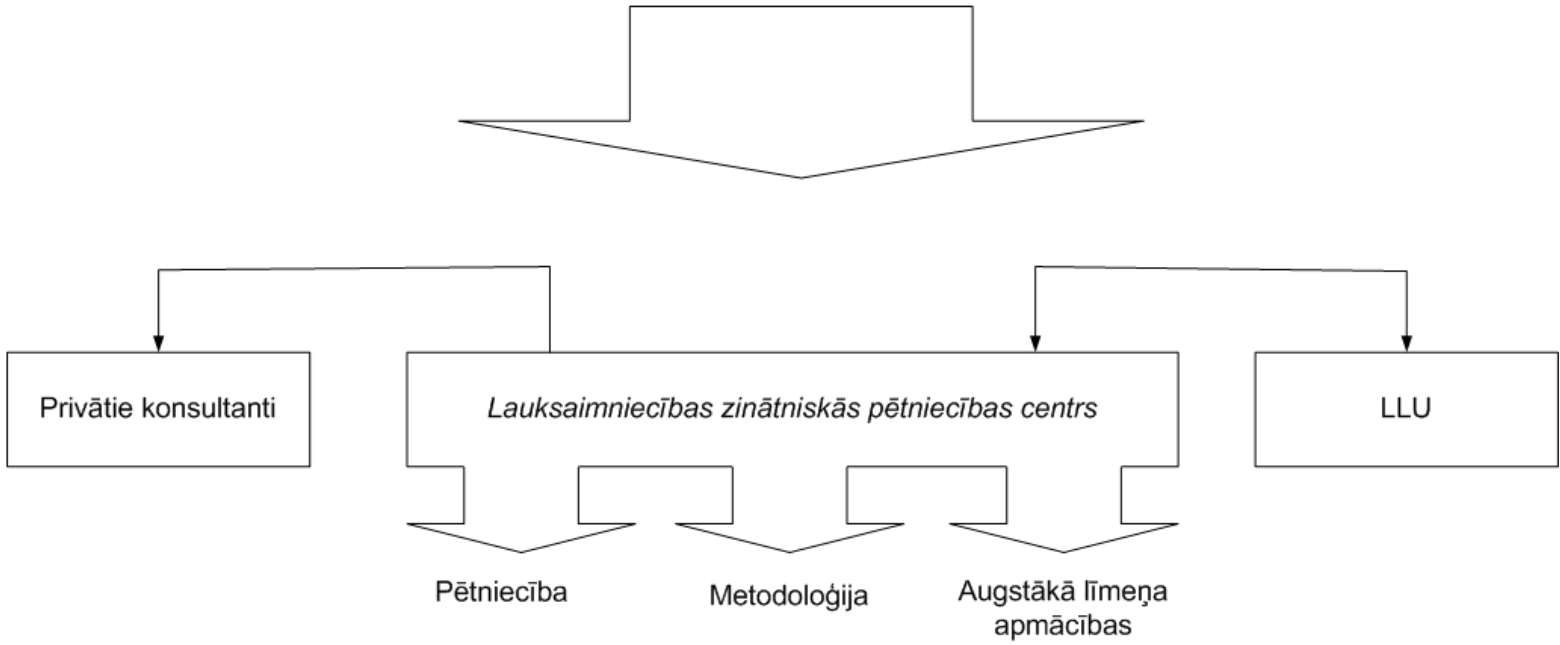
Augkopības zinātnes centri
- Stendes Graudu selekcijas institūts
- Latvijas Valsts Augļkopības institūts
- Valsts Priekuļu laukaugu selekcijas institūts
- LLU Skrīveru Zemkopības zinātniskais institūts

Lopkopības zinātnes centri
- LLU Biotehnoloģijas un veterinārmedicīnas zinātniskais institūts "Sigra"

LVAEI

LLKC

LLU

Paldies!

